

הים התיכון – ארוע זיהום הנפט הצעה לפעילות לבני נוער

הקדמה

בפברואר 2021 הביאה הסערה מאות טונות של זפת לחופי ישראל שמקורם במכלית נפט ששהתה כ 50 ק"מ מחופי ישראל. זפת טרייה כיסתה אזורי חוף נרחבים לאורך מרבית חופי הארץ, מאשקלון ועד ראש הנקרה. שטחי חוף חוליים וסלעיים כוסו בזפת, בעלי חיים רבים כבר מצאו את מותם בחומר הדביק והמזוהם. אין ספק כי זהו אחד האסונות הסביבתיים הגדולים שידענו, וזמן רב יחלוף עד שישתקמו בתי הגידול והמערכות האקולוגיות שנפגעו אנושות.

להלן הצעה, עבור מורים ומדריכים, לפעילות עם בני נוער במטרה לעורר מודעות לנושא ולעודדם לפעול למען הים התיכון. הפעילות מיועדת למפגש פנים אל פנים, רצוי בסביבה טבעית פתוחה או בחוף הים וכוללת הצעות להתאמה למפגש בכיתה או בזום. הפעילות כוללת מגוון של הצעות אפשריות לבחירתכם.

רקע לנושא הזיהום בחוף הים ניתן למצוא בנפרד.

מטרות הפעילות

- המשתתפים ילמדו על אסון זיהום הנפט - מקורותיו ותוצאותיו
- המשתתפים יכירו בחשיבות הים ובאיומים עליו
- המשתתפים יחשבו מה בכוחם לעשות למען הים

קהל יעד: בני נוער, חטיבת ביניים ותיכון

משך הפעילות המומלצת: 90 דקות

ציוד והכנות: מוסיקה ורמקולים, מחשב וברקו + חיבור לאינטרנט, קטעי קריאה (נספח 1), תמונות (נספח 2) או מפת א"י + מדבקות קטנות/סיכות, מצגת (נספח חיצוני), "קופסת מתנות" ומוצרים מן הים, תמונות של איומים על הים התיכון (נספח 4), גיר, לוח משחק וכרטיסיות משחק "צומת ערכים" (נספח 5)

פתיחה:

הצעה 1: נשמיע מוסיקת גלים מרגיעה (למשל [באן](#)). נפזר תמונות חופים וקטעי שירים וטקסטים בנושא חופים (נספח 1+2) – כל משתתף יבחר תמונה או קטע ויציגם יחד עם חוויה אישית מחוף הים. (חלופת זום/כיתה – להציג את קטעי הקריאה והתמונות בלוח שיתופי, ממנו יבחר המשתתפים תמונה או קטע).
נסכם באמירה שחוף הים משמש השראה, מקום בילוי ופנאי, מקום בו מתבצעות פעילויות חברתיות ומשפחתיות.

הצעה 2: נתלה מפת א"י על הלוח ונבקש מכל משתתף להדביק מדבקה או לנעוץ סיכה בחוף שהיה בו פעם (רצוי כזה שעוד לא נבחר קודם) ולספר מה זכור לו מהחוף או חוויה שהייתה לו שם. (חלופת זום – נסמן מקום על גבי מפת גוגל).
נסכם שיש לנו הרבה מאוד קטעי חוף שונים זה מזה ומיוחדים וכי חוף הים משמש השראה, מקום בילוי ופנאי, מקום בו מתבצעות פעילויות חברתיות ומשפחתיות.

(20 דקות)

גוף הפעילות:

חלק א – חשיבות הים

הצעה 1: נכין "קופסת מתנות" ממנה יוציא כל משתתף פריט אחד - על המשתתפים לנחש את המשותף לפריטים – כולם "מתנות מן הים" למשל מלח בישול, מוצרי קוסמטיקה המכילים אצות ים, תוספי מזון ועוד.

הצעה 2: (למפגש זום או בכיתה) נציג מצגת (נספח 3- שקפים 13-2) שבה לצד שימושי החוף לבילוי הנאה ופנאי גם תועלות ושימושים נוספים של חוף הים שלהם ערך כלכלי רב (מן התקופה הקדומה ועד ימינו – צבע ארגמן, חול וכורכר, דגה, מסחר ימי, אצות ועוד).
נסכם באמירה שחוף הים חיוני ותורם לקיומנו משחר האנושות ועד ימנו, כמו גם מקור כלכלי יקר ערך.

הצעה 3: (למפגש זום או בכיתה) נציג את חוף הים כבית גידול עשיר וייחודי באמצעות 4 סרטונים קצרים על ארבעה בתי גידול ייחודיים בים: המצע הרך, הים העמוק, שוניות סלעיות, שוניות ספוגים.

ניתן לחלק את המשתתפים לארבע קבוצות, כשכל קבוצה תצפה בסרטון ותקרא את חומרי המידע ואז תציג לשאר המשתתפים: מה מאפיין את בית הגידול, אלו אורגניזמים נמצאים בבית גידול זה, מה מאיים על בית הגידול ומה ניתן לעשות להצילו. מידע על בתי הגידול של הים ניתן למצוא באתר [החצי הכחול של ישראל](#) הכולל מידע, סרטונים וחברות.
נסכם באמירה שחוף הים הוא בית גידול עשיר וייחודי, שאנו כמעט ואינינו מכירים.

(20 דקות)

חלק ב' – האיומים על הים

נשאל את המשתתפים – למי יש בקבוק מים - ממה הוא עשוי? (פלסטיק) איך הגענו לבית הספר היום? (ברכב), מתי פעם אחרונה הדלקנו מזגן? ממה עשוי התיק שלנו? (ניילון), מתי צבעתם את הבית?

נשאל - מה משותף לכל התשובות? כולן קשורות למוצרים המיוצרים מנפט – פלסטיק, דלק לתחבורה, חשמל למוצרי חשמל, ניילונים, צבעים ועוד מוצרים רבים עשויים מנפט.

נספר שנפט נמצא בקרקעית הים או ביבשה והוא נוצר משרידי יצורים ימיים (כמו פלנקטון ואצות), שהצטברו בקרקעית האוקיינוסים במשך מאות מיליוני שנים. עם הזמן, תחת חום ולחץ רב, התרחשו שינויים כימיים שהפכו את שירי היצורים לנפט. את הנפט קודחים ושואבים מעומק האדמה, ואז מעבירים לבתי זיקוק להפרדה לחומרים שנשלחים לייצור המוצרים השונים. ערב הסעודית היא מקור מרכזי של נפט וממנה מיוצאת לישראל ולעוד מקומות בעולם. נספר שעיקר הובלת הנפט נעשית במיכליות נפט שמגיעות לנמל אילת או שעוברות דרך תעלת סואץ לים התיכון. נספר שמכליות הן אוניות משא עצומות, שיכולות להעביר כמויות גדולות של נפט גולמי (עד 550,000 טון). נספר שהנפט עובר מהנמלים לבתי הזיקוק, בצינורות הקבורים בעומק הקרקע. כך למשל יש קו צינור מאילת לאשדוד ומשם לבתי הזיקוק בחיפה.

נסביר שבמהלך ההובלה הזו, גם בים וגם ביבשה, עלולות להתרחש תקלות שיגרמו לזיהום בנפט, כפי שקרה בפברואר 2021 באסון האקולוגי, כשזפת כיסיה כ-160 ק"מ מחופי ישראל (מתוך 190 ק"מ חוף). אסון יבשתי קרה גם בדצמבר 2014, כשחמישה מיליון ליטרים (5,000 קוב) של נפט גולמי דלפו מקו צינור אילת-אשקלון באזור היישוב באר אורה שבדרום הנגב. הנפט הגולמי זרם לשמורת ערבת עברונה הסמוכה וגרם לזיהום חמור בתוכה. (תמונה בנספח). נספר שזיהומי נפט יכולים להגיע גם מקידוחי נפט, כפי שקרה באחד הארועים החמורים ביותר בעולם, במפרץ מקסיקו ב-2010. אז, דליפת נפט גרמה לפיצוץ קטלני באסדת קידוח הנפט וכ-780 מיליון ליטר של נפט נשפכו לים.

נפזר תמונות של אסון הזפת (נספח 4) – נשאל מי היה בחוף וראה את התוצאות של האסון? נפזר תמונות נוספות של איומים ובעיות בחוף (חלופת כיתה/זום) – מצגת עם תמונות. כותרות והסברים בהנפשה על מנת שיוכלו לנחש את הבעיה)

נשאל:

- אלו בעיות הם מזהים מהתמונות?
- מדוע לדעתם הים התיכון סובל מכל כך הרבה בעיות סביבתיות?
- כיצד ניתן למנוע את האסון הבא?

נציג את המושג נחלת הכלל – הים הוא מוצר ציבורי, הוא שייך לכולם ולכן אנשים פחות מקפידים על ניקיונו ושמירתו, אולם אם היה מדובר ברכוש פרטי, קרוב לוודאי שמצבו היה טוב יותר.

סיבה אחרת היא היעדר חקיקה מספקת שמאפשרת הגנה על הים. נספר על חוק הסביבה החופית שמגן על הסביבה החופית. נסביר שבמים העמוקים אין הגנה מספקת. נספר על [הצעת חוק אזורים ימיים](#) שנמצאת כעת בשלבי חקיקה. חוק אזורים ימיים, נועד להסדיר את הזכויות והחובות של המדינה בשטח המים הכלכליים, שנמצאים מחוץ למים הטריטוריאליים של המדינה. בשטח זה מצויים משאבי טבע ציבוריים יקרי ערך, לצד סביבה ימית טבעית ייחודית ומופלאה. אולם לדעת הגופים הירוקים, החוק, במתכונתו הנוכחית, אינו נותן מענה לצורך בחיזוק ההגנה על המים הכלכליים ולכן יש להצעת חוק זו הסתייגויות רבות.

נספר שחברת קצא"א (קו צינור אירופה אסיה – חברה ממשלתית ישראלית) חתמה על הסכם עם איחוד האמירויות, שבמסגרתו עתידות להגיע עשרות רבות של מיכליות נפט לתוך מפרץ אילת ואלו עלולות לסכן את האלמוגים באילת, הנחשבים לאוצר טבעי ייחודי ונדיר ברמה עולמית. ובכך גם לפגוע בתיירות ובכלכלת העיר אילת. נזמין אותם להצטרף למאבק בתוכנית.

הצעה נוספת: נשחק את המשחק **צומת ערכים** - נצייר את לוח המשחק (נספח 5) בגיר בחצר. נבקש מהמשתתפים נציג מתנדב שיתקדם על הלוח לפי המספר בקובייה. כאשר הנציג יגיע לצומת – נקריא דילמה ערכית סביבתית (נספח 5). הקבוצה תדון. אם מחליטים פה אחד על דרך

התגובה (בעד או נגד) – הקבוצה תמשיך ביחד. אם קיימת מחלוקת הקבוצה תתפצל לשניים וכל פלג ימנה נציג שיפנה לכיוון שמתאים לו. המשחק מתקיים בשתי קבוצות עד הגעה לצומת הבאה. המטרה – להגיע לנקודת הסיום.

ננתח את האירועים במשחק: כמה התפצלויות היו? מה היו הדילמות בהן הייתה הסכמה בקבוצה ומתי התפצלה הקבוצה? נסכם שיש דילמות שהן בעיה שיכולה להיפתר באכיפה ובמודעות (כמו למשל הזפת, השלכת פסולת, דיג יתר, נסיעת כלי רכב בחוף) ולכן, אולי הייתה לגביהן הסכמה, לבין דילמה ערכית אמיתית, שבה ההתלבטות ברורה ויש דעות שונות. מה המשותף לדילמות? בכולן דוגמאות של ניצול משאב הים ע"י האדם.

לחילופין, נבחר דילמות מסוימות וניתן לכל קבוצה דילמה לדיון פנימי והתלבטות - האם לנצל את חוף הים כמשאב במחיר של פגיעה בו (למשל נושא ההתפלה, בניית כפרי נופש, קידוחים ימיים ומתקני אנרגיה...). הקבוצות יציגו את הדילמה והטיעונים.

לסיכום הפעילות: נדון בנושא של ניצול יתר של משאבי הסביבה ע"י האדם מול חלופה של עקרונות פיתוח בר קיימא.

(30 דקות)

סיכום:

הצעה 1: נשאל את המשתתפים – האם ניתן לשנות את מצב הים התיכון? כיצד? נזמין אותם להעלות רעיונות לפעילויות ונציג להם אפשרויות שונות המתוארות ברקע לנושא (ולהלן גם רשימה). נבקש מהם לספר מה הם מוכנים לעשות באופן אישי. נעודד אותם להתחייב לעשייה ונפנה אותם לגורמים שיכולים לסייע.

נעודד את המשתתפים להפחית את צריכת הנפט ומוצריו – בהתאם לשאלות ששאלנו כשהצגנו את אסון הזיהום בזפת: להשתמש בבקבוקים רב פעמיים, לחסוך בנסיעות בכלי רכב פרטיים (למשל להעדיף הליכה ברגל, נסיעה באופניים, נסיעות משותפות ונסיעה בתחבורה ציבורית), לחסוך בצריכת חשמל (למשל לכבות מזגנים ותאורה כשיוצאים, לא להשאיר מכשירי חשמל בסטנד ביי), להימנע משימוש בכלים חד פעמיים וכו'. נסביר שפעילויות אלו עשויות לעזור גם בהקשר להקטנת פליטות גזי חממה שגורמים למשבר האקלים על כל השלכותיו (שינויי טמפרטורה, שטפונות, בצורות, עליית מפלס הים, שריפות ועוד).

הצעה 2: נפזר דפים שעליהם כתובים פתרונות אפשריים לסיוע לים התיכון (כל הצעה על דף נפרד: יציאה למבצעי ניקיון זפת/פסולת בים | הצטרפות לקבוצות מתנדבים פעילים כמו שומרי הים/אנשי הים התיכון | הצטרפות והפצה של חומרים מאתר הפייסבוק של החצי הכחול | דיווח על מפגעים בים באפליקציית SeaWatch | כתיבת מכתבים לשרי ממשלה | חתימה על עצומות בנושא הים התיכון | הצטרפות למאבקים לשמירת הים כמו מאבק נגד המרינות / מניעת קו הנפט החדש מהאמירויות לאילת | הימנעות מנסיעה בכלי רכב בחוף | שמירה על ניקיון והימנעות משימוש בחד פעמי בחוף וכו'...).

נבקש מהתלמידים להסתובב בין הדפים ולהוסיף את חתימתם להצעה שהם מוכנים להתחייב לבצע אותה. נבקש ממי שמוכן לשתף על מה חתם ולהסביר מדוע. נעודד אותם להתחייב לעשייה ונפנה אותם לגורמים שיכולים לסייע.

(20 דקות)

"...כל אימת שאני חש עננה של מרירות מתיישבת דרך קבע על פני, כל אימת שנובמבר לח
וסגרירי משתכן בנשמתי; כל אימת שאני מגלה את עצמי מתעכב שלא ברצוני לפני כל בית
מלאכה לארונות קבורה ומשתרך במאסף של כל הלוויה הנקרית בדרכי; ובמיוחד כל אימת
שדחף הדם בעורקי גובר ומכריע אותי במידה כזאת, שדרוש עיקרון מוסרי חזק כדי למנוע
בעדי לצאת אל הרחוב בכוונה תחילה ולחבוט באנשים שם בזה אחד זה - כי אז אני מכיר
אל נכון שהגיע העת לצאת אל הים מוקדם ככל שאוכל.

הרמאן מלוויל

"מובי דיק"

"... והיינו יורדים אל הים, לפני הגן ואחרי הגן. לפני בית הספר ואחרי בית הספר. בעצם החום
הגדול של היום - שעה שהוא שטוח ומפרפר מתחת לשמש, והחול הלבן צורב, ואתה תר בעיניך
מקום של צל; ובשעה של דמדומים. שהספינות מרחיקות בו ופולטות עשן לאחוריהן, והשמש
מגששת דרכה אל תוכו ונדחקת אל קרבו ומאבדת צורתה שְׁנָה וְאֵבֶד וְשֵׁלֶשׁ;
ועם ערב, כשהשמים מתרוממים פתע, ואישה בודדה על החוף בשמלה ארוכה ללא מגבעת,
וזוג אצבע באצבע, ושלדג על עמוד מוחלד."

"... החול הלבן גם הוא ים, ואם גם קליפות של בננה, וקרעי עיתון וברזל מוחלד.
והחול הלבן יורד אל המים והופך חול נוקשה, אפרפר, רטוב, וחול זה ירידתו אל המים
בחיפזון ובהכנעה, והגלים שוטפים אותו תדיר, ואתה מטביע כף רגל פעוטה ומיד היא
מתמססת ונמוגה ונמחית, והגל הלוקק שם לה קץ."

משה שמיר

במו ידיו (פרקי אליק)

חופים הם לפעמים געגועים לנחל שאהב.
 יש במקומות שלנו נחלי אכזב;
 ראיתי פעם חוף
 שעזבו הנחל ושכחו
 והוא נשאר עם לב שבור של אבנים וחול.
 גם האדם יכול
 שישאר נטוש וכלי כחות
 כמו החוף.

אף הצדפים
 כמו שתפים או כחופים,
 גם הצדפים הם לפעמים געגועים
 לבית שהיה,
 ורק הים
 שר שמה את שיריו.

כך בין צדפי לבו של האדם שרים לו נעוריו.

הליכה לקיסריה / חנה סנש	אז היה לה / לאה גולדברג
<p>אלי, אלי שלא יגמר לעולם החול והים, רשרוש של המים, ברק השמיים, תפילת האדם.</p>	<p>אז היה לה עדיין ריח של ים, של צדפים, וקליפות תפוזים ושרב טרם - קיץ, והקסם הזה של בלתי מסוים ונדע כחלום שחלמו פעמיים.</p>
<p>החול והים, רשרוש של המים, ברק השמיים, תפילת האדם.</p>	<p>אור וים הקיפוח. מאה חישוקים החזיקו בה טעם ערגה מלוחה - חולותי הצמאים, נעורי החושקים, כל כתרי יגוני הבזים למלוכה - והעיר אי לבן על גלים ירוקים.</p>

בלב הים שוכן לו אי / חנוך לוין	מפרשי זהב / לאה גולדברג
<p>בלב הים שוכן לו אי, אי בלב הים. שלוש עיזים ישנן באי ואיש אחד יש שם.</p>	<p>כל זה היה היה היה לפני הרבה שנים בים הפליגה אוניה ולה שלושה תרנים</p>
<p>האיש, צילינדר לראשו, שוכב בחול החם. בבוקר הוא קורא עיתון, בערב הוא נרדם.</p>	<p>שלושה תרנים לאוניה ומפרשי זהב ועל סיפון האוניה טווס יפה זנב</p>
<p>שלוש עיזים אוכלות פרחים, האיש שותה חלב. בימי אביב ציפור קטנה חולפת מעליו</p>	<p>והטווס הדור מאוד ועל זנבו כתובים ומזמורים ואגדות בשפת הכוכבים ומלאכים ודייגים ומעגל גדול ממזמוריו מתמוגגים שרים אותם בקול</p>
<p>השמש מן הים עולה, יורדת אל הים. רוחות נוסעות ועננים ומסביב רק ים.</p>	<p>שרים את שיר הכוכבים קוראים גם אגדות ולגלים השובבים חדים אלפי חידות ודגי זהב יפי סנפיר מן המצולה עולים לשמוע אגדה ושיר על אגדת גלים</p>
<p>ולפעמים רחוק רחוק עוברת אוניה, כל הדגלים מתנפנפים, עשן בארובה.</p>	<p>וכך שרים המלאכים גדול הוא בעולם יש בו פרחים יש בו חופים יש יבשה וים יש בו פרחים יש בו גלים יש שקט, גם סופה אך מאלפי דברים יפים ההפלגה יפה</p>
<p>ואז האיש נושא עיניו מביט אל העשן, שלוש עיזים רועות באי ואיש אחד יש שם.</p>	

אין מדינה לאהבה / יהונתן גפן	אולי אולי אולי/ מילים ולחן לא ידוע
<p>אל תגידי כן ואל תגידי לא אל תחפשי את הסוף הענן בוכה אל הים שוחה יש אוניה על החוף.</p> <p>אוניה קטנה וארץ ישנה לנו שם באופק מחכה יש שם פרפרים ושלג בהרים פרחים יפים סגורים כמו נשיקה.</p>	<p>אולי השלולית שבחצר היא ים שמשותולל, ואני (שאולי) אולי רב החובל! השולחן שבשלולית, אולי הוא אוניה, אוצרות זהב טהור אולי היא מביאה; אולי אני נוסע לי לחיפה או יוון, או למקום רחוק יותר, לאי על יד יפן! דגים קופצים אל מול פני, המיים מתיזים, המלחים שלי הם בחורים כארזים! אוניה של שודדים אולי קרבה עכשיו, ואני אולי מתקיף לפתע מן הגב! השודדים יורים אולי בקצב: בום בום בום! אך אני נילחם ומנצח שם כמו כלום!</p>
<p>אל תגידי כן ואל תגידי לא ים מדבר בלי מילים אלמוגים יפים ושלושה שחפים עפים מעל הגלים.</p> <p>גם אם נחפש בכל נמל קטן ובים נפליג כל השנה בתוך ים סוער רק שנינו נישאר כי לאהבה אין מדינה.</p>	<p>אולי השלולית שבחצר היא ים שמשותולל, ואני - שאולי - אולי רב החובל. אולי אולי אולי אולי אולי אולי אולי, אולי חבל שיש בשיר כל כך הרבה אולי...</p>

<p style="text-align: center;">לכבוד הקיץ / דני סנדרסון</p>	<p style="text-align: center;">בוא ים / יואב פורת</p>
<p>לכבוד הקיץ שהגיע כתבתי שיר. אמנם אני עוד לא מזיע, אבל איני מסתיר את תשוקתי אל העונה ששמה קץ לקור. ולכבודה עם עפרון כתבתי שיר מזמור:</p>	<p>בוא ים, בוא לשטוף אותי בגליך הקדומים. בוא בתבונה, קח ממני את צינת הפחד. בוא ועשה אותי שקט ושחק איתי בצדפים נוצצים. בוא להטביע בי את הסערות, עטוף אותי במנוחתך.</p>
<p>עם בגד ים יצאתי פעם אל חוף ביום אביב. שמיכה מבוד, עיתון ביד ושמש מסביב. מצאתי חול פנוי מכל אדם ובהמה, ואת עצמי פרקדתי בין ים ליבשה.</p>	<p>בוא ים, בוא ונסחף בין איים בשמש. בוא בעדינות בוא ושכח איתי את צינת הקור. בוא ועשה אותי כחול וחבק אותי בחוף האפלולי. בוא לבקש אותי מן החול הרך, לשקוע בשנתך במערב.</p>
<p>גלים על פני המים ושקט של שמים. חלום אביב עולה, ואותי הוא ממלא.</p>	<p>בוא ועשה אותי שקט ושחק איתי בצדפים נוצצים. בוא להטביע בי את הסערות, עטוף אותי במנוחתך. בוא ים, בוא לברוא אותי ממצולותיך. בוא בעדינות, בוא ושכח איתי את צינת הפחד.</p>
<p>מציל בטל שכב בצל, השגיח על הנוף ושתי זקנות על כסאות אמרו לו בוקר טוב. אדון פועל המתעמל פשט מכנס שחור, הוריד חולצה, נתן קפיצה וסלטה לאחור.</p>	<p>בוא ועשה אותי שקט ושחק איתי בצדפים נוצצים. בוא להטביע בי את הסערות, עטוף אותי במנוחתך. בוא ועשה אותי כחול וחבק אותי בחוף האפלולי. בוא לבקש אותי מן החול הרך, לשקוע בשנתך במערב.</p>
<p>הגיע זוג שבא לדוג עם אוהל מידי בנו ביתם אל מול גולן, שני מטר לידי. ובינתיים אל המים רצו קיטנים, עשרים וארבע ילדות ושנים עשר בנים.</p>	<p>בוא ים... בוא ים...</p>
<p>אחרי שעה הכל הפך לנחלת הרוב, ארטיקים מתלקקים ומטקות על החוף. והחלום שבא פתאום נגנז ונעלם, השאיר אותי למנוחתי עם אלף איש בים.</p>	

<p style="text-align: center;">בדרך אל הים / משינה</p> <p>בכל אחד יש איזה מן סימפטום שלא בולט באופן ממשי וגם אני בתוך עצמי פתאום מקשיב למסתרי קולות נפשי</p> <p>בכל אחד יש מטורף חבוי שמתגלה ולעיתים נחבט בעולם שלך אני שבוי בעולם שלי למי איכפת...</p> <p>רק אני ואנוכי נורמלי מכולם בתחבורה הציבורית נוסע אל הים רק אני ואנוכי נורמלי מכולם אני שוכח את עצמי בדרך אל הים</p> <p>כולם אומרים מחר יבוא שלום אבל עלינו כבר הקיץ הקץ ועד שיפתחו את השסתום אני יורד לים להתרחץ</p>	<p style="text-align: center;">לפעמים / רון שובל</p> <p>גל רודף גל ונשבר גם אתה, לפעמים יום רודף יום ונגמר גם אתה, לפעמים</p> <p>לפעמים הים שקט ואין גלים גם אתה, לפעמים ומחר תזרח השמש מבעד לעננים ותרגיש יותר טוב, תרגיש חמים</p> <p>שובי אלי בואי אהובה גם אם לא קל, לפעמים סלחי לי על כל שגיאותיי גם אם לא קל, לפעמים</p> <p>לפעמים הים שקט ואין גלים גם אתה, לפעמים...</p>
<p>עכשיו אני בגובה פני הים רואה אותך בכל מיני גדלים ומשתומם היכן היו כולם כשאלוהים המציא את הכללים</p> <p>רק אני ואנוכי נורמלי מכולם בתחבורה הציבורית נוסע אל הים רק אני ואנוכי נורמלי מכולם אני שוכח את עצמי בדרך אל הים</p> <p>פתאום מיציתי את עצמי חיפשתי השראה כל כך הופתעת לראות אותי מביט בי במראה חזרתי מהים עברתי בסביבה רק רציתי להגיד שהיית אלי טובה</p> <p>רק אני ואנוכי נורמלי מכולם בתחבורה הציבורית נוסע אל הים רק אני ואנוכי נורמלי מכולם אני שוכח את עצמי בדרך אל הים</p>	<p style="text-align: center;">שובי לים / חמוטל בן זאב</p> <p>את שכחת את מה שיש בך והלכת אחר ליבך ובסוף ימיך אלה את הולכת לדרך.</p> <p>המראות המוכרים לך מתקרבים שוב אל חופך ועכשיו חלומותיך מחכים לתשובתך.</p> <p>שובי, שובי, שובי לים שובי, שובי, שובי לים שובי, שובי, שובי לים ים ים שובי, שובי, שובי לים.</p> <p>את הלכת אחר הגשם את חיפשת...</p>

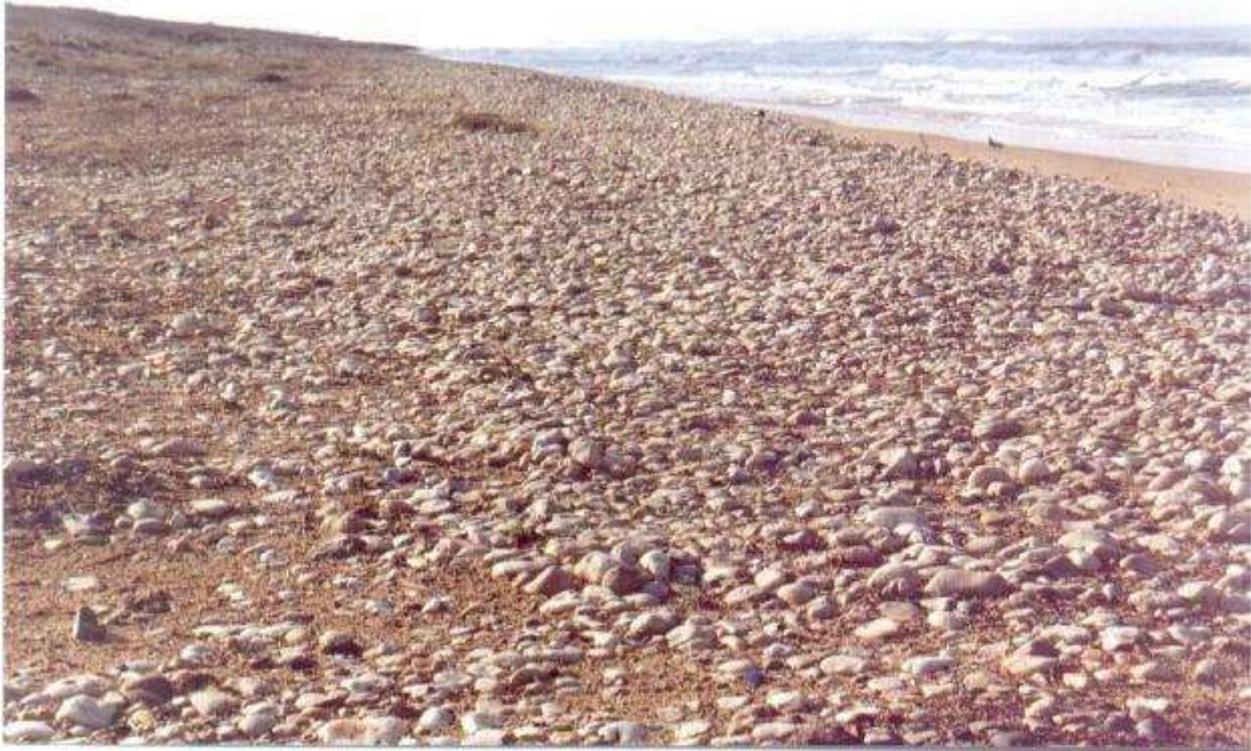

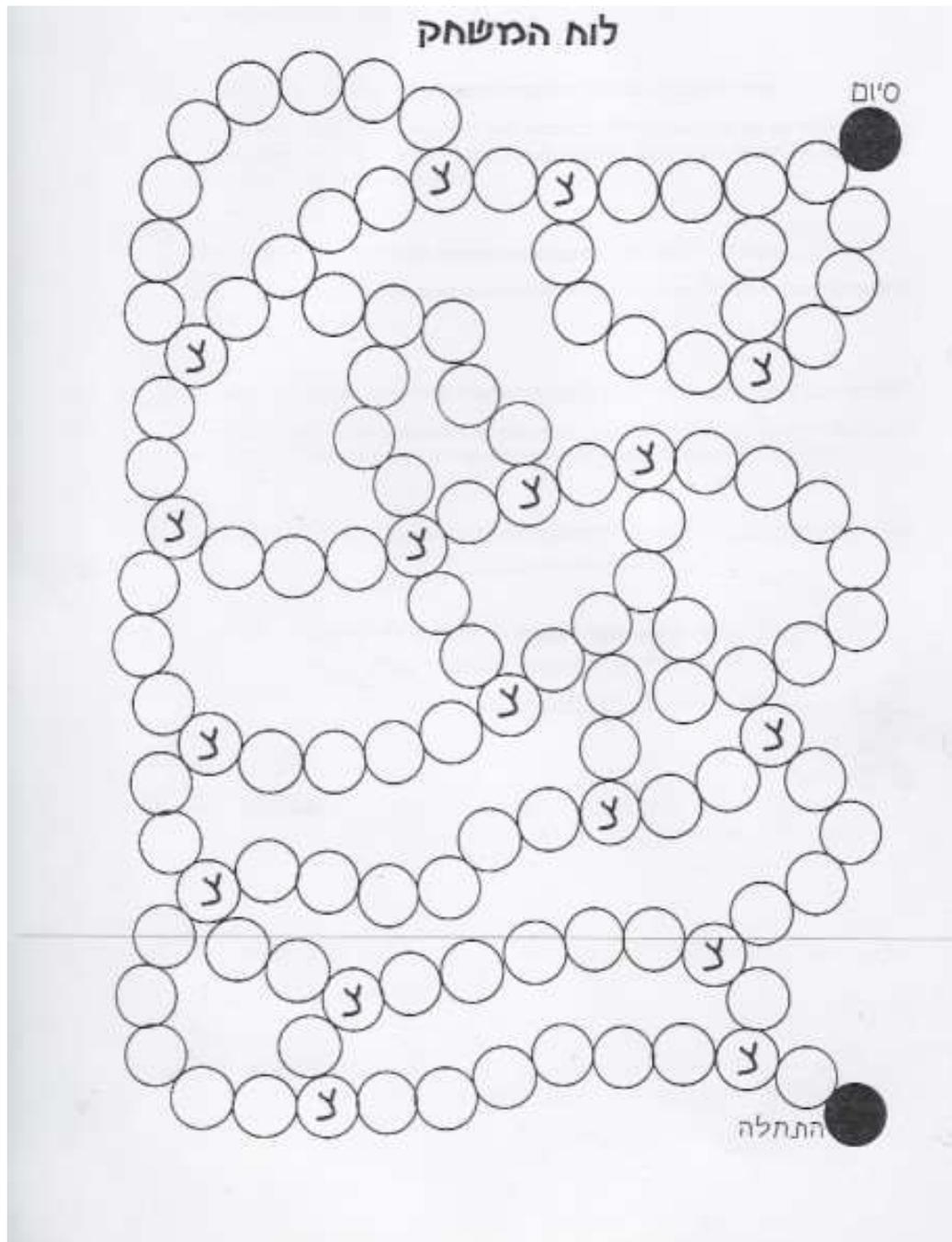
מרינה הרצליה. צילום עמוס מרון. מתוך [ויקיפדיה](#)

האם יש להקצות אזורים מיוחדים שרק בהם תינתן אפשרות לספינות לשוט ואזורים אחרים יוכרזו כשמורות טבע?

בעד - שמירה על מיני בעלי-חיים וצמחים.

"סובלנות סביבתית" - הכרה בצורך בהקצאת מקום לחי ולצומח.

נגד - מונע פיתוח כולל של האזור.

אזורים מסוימים יסבלו מרמות זיהום גבוהות ביותר.

הזיהום ממילא "ישוט" ממקום למקום.

האם יש להגדיל את אזורי התיירות לאורך החוף בהתאם לגידול האוכלוסייה?

בעד - הגדלת אזורי תיירות יוצרת מקומות עבודה, מגדילה הכנסות ורווחים, מגדילה יזמות, כלומר - מגבירה את הצמיחה הכלכלית

נגד - לכל אזור ואתר "כשר נשיאה" מוגבל, כלומר הפיתוח אינו אינסופי ומשלב מסוים העומס יהיה כה רב שיפגע גם במה שכבר קיים.

גידול האוכלוסייה הוא כזה שבסופו של דבר כל האזור יהיה מיועד לפיתוח תיירות ויפגע בערכי הסביבה הטבעית.

האם עלינו להטיל קנס על ספינות המזהמות את המים בדלק ובשמן?

בעד - כתמי שמן ונפט הם גורם מזהם הפוגע במערכות האקולוגיות. גם למתרחצים נמאס מכתמי הזפת שבחוף. הטיפול בזיהום זה הוא יקר. כלי השיט המזהמים חייבים לשלם על פי העיקרון "המזהם משלם".

נגד - בכל הפלגה יש מקרים של בריחת שמן ונפט ממיכלי האוניה. אם ייאלצו כלי השיט לשלם התעבורה הימית תתייקר ולא תהיה כדאית. תעבורה זו היא הדרך הזולה להוביל משאות וידידותית יותר לסביבה מדרכים אחרות. כמו כן לא ניתן לצפות לתשלום מכל שיט שעלו על שרטון או טבעו וגרמו עקב כך לזיהום - אין זה בשליטתם.

האם יש להמשיך ואף להגביר את השימוש בחקלאות ימית כלומר הצבת כלובי דגים בתוך הים?

בעד - זהו ענף כלכלי רווחי ובצמיחה. גידול הדגים בים ולא בבריכות דגים חוסך בקרקע שהינה משאב הנתון במחסור. גידול הדגים בים במצבם הטבעי חוסך באנרגיית הבניה ובטיפול בהם בבריכות.

נגד - כמות דגים לא טבעית זו והפרשותיהם מהווים זהום אורגני המשבש את האיזון האקולוגי. קיימת סכנה (שכבר הוכיחה את עצמה) של בריחת דגים מכלוביהם ובכך שנוי המאזן הטבעי.

האם יש להפסיק את פיתוח מועדוני הצלילה לאורך חופי מפרץ אילת?

בעד - כל נגיעה של צוללן באלמוג הורסת שנות בניה רבות לעתים אף שוברת אותם. תנועות צוללנים מוגזמת מעלה עפר המכסה את האלמוגים וממית אותם. ריבוי בצוללנים פוגע בהרגשת השקט בטבע.

נגד - ענף הצלילה הנו כלכלי ורווחי. הצלילות הרבות מביאות את המודעות של קיום עולם המים, השוניות והשמירה עליהן לידיעת הציבור הרחב.

הים מזדהם על-ידי תחבורה ימית. האם יש למנוע מתחבורה ימית לעבור בים?

בעד תחבורה ימית - לא ניתן למנוע לחלוטין את זהום הים.

תחבורה ימית הינה זולה, אם לא ישתמשו בה יעלו מחירי הסחורות.

אוניה אחת נושאת סחורה של מאות משאיות בדרך ארוכה - מצמצם זיהום.

נגד - זיהום הים עלול להביא לנזקים בלתי הפיכים לחי ולצומח המימי.

האם יש לאפשר סגירת קטעי חוף לחופים בתשלום?

בעד – חופים בתשלום הם חופים המספקים שירותים כמו חניה, מציל, שירותים ומקלחות, צל ומסעדות. עדיף לשלם כמה שקלים מאשר להתייבש בחופים שאינם מסודרים

נגד – כיום נוצר מצב שאין כמעט חופים שאינם בתשלום. כל חוף יפה נסגר לציבור ורק בעלי ממון יכולים להרשות לעצמם ליהנות מהחופים.

חוף הים הוא של כולם.

האם נכון לייבש את הים או ליצור איים מלאכותיים על מנת לספק מקומות מגורים?

בעד – מדינת ישראל היא מדינה צפופה ומשאב הקרקע נמצא במחסור. ייבוש הים ובניה על איים מהווים פיתרון יעיל כנגד המחסור בקרקע.

נגד – ייבוש הים מהווה פגיעה בבית הגידול החופי ויש לו השלכות גם על הסעת החולות והזרמים הימיים. בנייה על איים מהווה פגיעה אסתטית בקו הנוף.

האם נכון לאפשר הובלת שפכים שהינם בלתי ניתנים לטיפול אל מעמקי הים?

בעד – עדיף זיהום במעמקי הים מאשר זיהום נחלים או זיהום על פני האדמה. יש לשאוף שהצינורות ירחיקו את השפכים ככל האפשר.

נגד – הים התיכון אינו פח אשפה. זיהום הים יתנקם ויפגע בחזרה בבני האדם. יש למצוא טיפול יבשתי לשפכים האלו.

האם יש להגביל את כמות הדגים המותרת לדייג באגן הים התיכון?

בעד – כמות הדגים הוא משאב מתכלה. דייג יתר לא רק שפוגע בפרנסה העתידית ובמזון אלא גם במערכות אקולוגיות. חייבת להיות מדיניות ברורה ואכיפה.

נגד – הדייג הוא פרנסתם של אלפי אנשים החיים לאורך חופי הים התיכון. כמות הדגים נשארת במצב קבוע בגלל התרבותם. יש גבול לאיסורים השונים והמשונים שהרשויות ממציאות.

האם יש להוציא את בסיסי הצבא השוכנים לאורך החוף אל מקומות רחוקים מן הים?

בעד – יש מספר בסיסים שאין להם צורך בסמיכות אל הים. הקרקע החופית היא יקרה

נגד – עניין מיותר הדורש השקעה כספית נכבדת שטיפול על משלמי המיסים. לבסיסים הצבאיים יש כנראה נחיצות לשבת ליד חופי הים.

האם נחוץ שיתוף פעולה בין מדינות בנושאי : מחקר, יצירת תקנים משותפים, גוף משותף לטיפול באסונות אקולוגיים וכן תכניות ניהול משאבים משותפות?

בעד - הים הוא מערכת שלמה אחת ולא חלקי מים הנתונים תחת שלטונות שונים, לכן יש להתייחס אליו כאל מכלול.

המים זורמים ממדינה למדינה - היום הם שלנו ומחר של מישהו אחר...

על מנת ליצור תכנית הבראה כוללת כדי שלא ימשיך הזיהום יש צורך בשיתוף פעולה כולל של כולם.

נגד - קיים חשש להתערבות ופעילות יתר. כאשר מתאגדות מספר מדינות אופי הפעילות, ועלויותיה נקבעות על-פי החוליה החלשה ביותר- כלומר המדינה הענייה ביותר. אילולא התאגדות זו יכלו המדינות האחרות להשקיע ולתרום הרבה יותר בהתאם לאמצעים העומדים לרשותם, כך שבסופו של דבר סך ההשקעה היה רב יותר.

האם יש להתיר בניית תחנות כוח פחמיות נוספות לאורך החוף?

בעד – מדינת ישראל בצמיחה מתמדת וצריכת החשמל עולה בהתמדה. יש לספק את כמות החשמל הנדרשת לכל תושבי ישראל. חשמל המיוצר מתחנה פחמית הוא זול יותר מכל חלופה אחרת.

נגד - אין מחלוקת כי נדרשת הגברה של ייצור החשמל אלא שלתחנת כוח פחמית השלכות סביבתיות חמורות על הים ועל האוויר. יש להקים תחנות הפועלות על גז טבעי או שמש ורוח או חלופות אחרות, גם אם הן יקרות יותר.

האם יש להתיר בניית מרינות נוספות לאורך החוף ?

בעד – המרינות הן יוזמות כלכליות המביאות התפתחות רבה לרשויות בהן הן מוקמות. המרינות תורמות למגורים, למסחר לתיירות ולפרנסה.

נגד - המרינה היא אמתלה של קבלנים ויזמים להגדיל את רווחיהם על חשבון נכסי הציבור. אין צורך במעגנות נוספות בחופי ישראל – אפשר להגדיל שטחי חניה במרינות קיימות. אסור להרשות מגורים לעשירים בחוף.

האם לאפשר כריית חולות לצרכי בנייה?

בעד - החול הוא משאב הכרחי לבנייה וסלילת כבישים. שטחי החולות בחוף הם שטחים עצומים ושוממים. יהיה טיפשי לקנות חול יקר במקום לנצל את החולות של ישראל.

נגד – שטחי החולות אינם שוממים. הם מהווים בית גידול חשוב למגוון צמחים ובעלי חיים.

האם יש לאפשר הקמת עוד ועוד מתקני התפלה?

בעד – ישראל סובלת ממחסור מתמשך של מים. הגדלה משמעותית של מקורות המים תאפשר שימש בצמים לחקלאות, לתעשייה ולאנשים הפרטיים ואפילו תאפשר החזרת המים לטבע – הפסקת הקידוחים המייבשים את המעיינות והנחלים.

נגד – עדיין אין לדעת מהן ההשלכות הסביבתיות של החזרת המלחים העודפים לים. כל שינוי עלול להפר את האיזון. יש להקטין את הביקושים למים ע"י חינוך להקטנת הצריכה במקום הגדלת ההיצע.

האם יש להקים מתקנים גדולים לטיפול בגז הטבעי בים, דוגמת האסדה בחוף דור?

בעד – הקמת חוות הגז לטיפול בגז הטבעי ביבשה (כדוגמת היוזמות בעכו, בחוף דור, בחדרה ואחרות) עלולות לפגוע בשטחים הפתוחים, להוות מפגע נופי ובעיקר להוות סכנה לתושבים שבסביבתן. לכן יש עדיפות להרחיק את המתקנים ולהקים אותם בים.

נגד – הים הוא לא "פח אשפה" שאפשר לזרוק אליו כל מה שלא רוצים ביבשה. אין לנו מספיק מידע מהן ההשלכות הסביבתיות וכיצד ישפיעו מתקנים אלו על המגוון הביולוגי בסביבה הימית.

האם, בעקבות התגליות האחרונות, יש לעודד קידוחים בים העמוק להפקת נפט או גז טבעי?

בעד – הגז הטבעי הוא מקור אנרגיה נקי יותר וזול יותר בהשוואה לנפט ולפחם. השימוש בו יצמצם בצורה משמעותית את פליטת גזי החממה, זיהום האוויר וההתחממות הגלובאלית. יש לקדם בדחיפות את הקידוחים ולבסס את משק האנרגיה של ישראל על הגז הטבעי.

נגד – הקמת אסדות הקידוח במרחק 60-80 ק"מ מהחוף עלולה ליצור בעיות סביבתיות חמורות כדוגמת האסון האקולוגי החמור שארע במפרץ מקסיקו. דליפת נפט תפגע במתקני התפלה, בתחנות הכוח, תגרום לזיהום שיפגע בדייג וברחצה ובסופו של עלולה לסכן חיי אדם, והטיפול בה יקר מאוד. גם לפעילות השגרתית של הקידוחים, מעבר לתאונות ולתקלות שעלולות להתרחש, יש השלכות סביבתיות חמורות על המגוון הביולוגי שרובן עוד לא נחקרו, כמו כניסת מינים פולשים, שימוש בכימיקלים רעילים ועוד.